Sprawozdanie z działalności

Gminnej Biblioteki Publicznej w Tarczynie

w 2024 roku

W okresie sprawozdawczym 01.01.2024 – 31.12.2024r, działalność Gminnej Biblioteki Publicznej realizowana była w oparciu o

Przychody

Lp.	Nazwa	Plan	Wykonanie
1.	Dotacja	330.000,00	330.000,00
3.	Środki finansowe na zakup książek z Biblioteki Narodowej	2.500,00	2.500,00
	RAZEM	**332.500,00**	**332.500,00**

Koszty

Lp.	Nazwa	Plan	Wyk onanie
1.	Wynagrodzenia, w tym: wynagrodzenia osobowe wynagrodzenia bezosobowe	**214.700,00** 214.700,00 0,00	**214.670,21** 214.670,21 0,00
2.	Składki na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy od wynagrodzeń osobowych od umów zleceń i o dzieło	**39.100,00** 39.100,00 0,00	**39.058,11** 39.058,11 0,00
3.	Zużycie materiałów i energii, w tym: - książki - pozostałe materiały	**19.200,00** 9.600,00 9.600,00	**19.075,00** 9.534,18 9.540,82
6.	Usługi obce, w tym: - eksploatacja budynku - telefon i dostęp do sieci Internet - usługi bankowe, pocztowe - delegacje - pozostałe usługi	**59.500,00** 44.800,00 1.420,00 170,00 110,00 13.000,00	**59.221,04** 44.723,32 1.412,04 64,25 108,10 12.913,33
	RAZEM	**332.500,00**	**332.024,36**

Ogólne koszty Gminnej Biblioteki Publicznej w Tarczynie wyniosły **332.024,36 zł**.

Stan środków pieniężnych na dzień 01.01.2024r wynosił 9.414,29 zł.

Stan środków pieniężnych na dzień 31.12.2024r wynosił 12.718,03 zł.

GBP została wpisana do rejestru instytucji kultury w Urzędzie Miejskim w Tarczynie 15 kwietnia 2000 roku pod numerem 1 i posiada status instytucji kultury. Gminna Biblioteka Publiczna w Tarczynie jest instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Tarczyn. Biblioteka posiada jedną filię w miejscowości Grzędy.

W obu placówkach są zatrudnione trzy osoby.

Placówka w Grzędach, podobnie jak w ubiegłym roku, zmagała się z dużymi trudnościami. Ze względu na awarię pieca centralnego ogrzewania, a w poprzednim roku również brak wody, niemożliwe było kontynuowanie pracy zgodnie z przyjętym harmonogramem. Przez okres zimowy filia była dostępna tylko dla użytkowników, którzy wcześniej telefonicznie umówili się na konkretną godzinę na wymianę książek. Ogrzewanie biblioteki zostało przywrócone w marcu br.

Zadaniem statutowym Gminnej Biblioteki Publicznej jest gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych. Zadanie to było realizowane przez cały rok.

Najważniejszymi obowiązkami, realizowanymi w 2024 rok przez bibliotekarzy, była bieżąca codzienna obsługa czytelników i użytkowników biblioteki, wypożyczanie książek na zewnątrz, pomoc w doborze literatury, udostępnianie prezencyjne materiałów bibliotecznych oraz fachowe doradztwo, zarówno w doborze literatury fachowej, naukowej, poszukiwanej w celach edukacyjnych, jak również beletrystycznej i rozrywkowej.

Bibliotekarze systematycznie śledzili nowości wydawnicze, czytali recenzje o książkach, opinie specjalistów i miłośników książek, a także rejestr książek prezentowanych na przeglądach nowości w Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy - Bibliotece Głównej Województwa Mazowieckiego i rankingi na lubimyczytac.pl. Przy planowaniu zakupów brane są pod uwagę również potrzeby, zainteresowania, uwagi i opinie czytelników biblioteki. Systematycznie zbierane są dezyderaty i postulaty użytkowników wypożyczalni. Książki są zamawiane i kupowane sukcesywnie przez cały rok, następnie komputerowo wpisywane do ewidencji, elektronicznie katalogowane i klasyfikowane oraz opracowywane technicznie.

W miarę potrzeb, na życzenie czytelników, prolongowane są terminy zwrotów książek. O zbliżających się terminach zwrotów czytelnicy są informowani mailowo, a o zaległościach w zwrotach materiałów bibliotecznych – mailowo i telefonicznie.

Użytkownicy biblioteki mają wolny dostęp do komputerów i tabletów, jak również czytników e-booków. Mogą również pracować czy uczyć się w bibliotece na własnym sprzęcie komputerowym, korzystając z bibliotecznego Internetu. Korzystanie z bibliotecznego sprzętu komputerowego przez młodych czytelników jest monitorowane przez bibliotekarzy, w celu uniknięcia wchodzenia przez nieletnich na nieodpowiednie dla nich strony lub korzystanie z nieodpowiednich gier. Systematycznie kontrolowany jest stan komputerów, a zdarzające się awarie usuwane są przez informatyka z biblioteki powiatowej.

Na podstawie umowy z Biblioteką Narodową od lipca 2021 roku w naszej bibliotece działa terminal Academiki - darmowej Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych. Czytelnicy mają dostęp do 3.792.088 publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy, również najnowszych, objętych ochroną prawa autorskiego. Darmowa wypożyczalnia Academica zastępuje tradycyjną wypożyczalnię międzybiblioteczną. Dzięki Academice studenci i uczniowie mają dostęp do literatury naukowej i

popularnonaukowej (książek i artykułów z czasopism), potrzebnej w procesie kształcenia oraz przygotowywania prac licencjackich i magisterskich.

W obu bibliotekach regularnie kontrolowany jest stan techniczny księgozbiorów. Systematycznie naprawiane są przez bibliotekarzy książki uszkodzone przez czytelników, a woluminy zniszczone i nieaktualne są wycofywane z księgozbioru. Codziennie księgozbiór na półkach jest porządkowany alfabetycznie i rzeczowo.

W związku ze skontrum w obu placówkach, zaplanowanym na styczeń i luty 2025 roku, została przeprowadzona dokładna selekcja księgozbiorów w Filii w Grzędach i w Bibliotece w Tarczynie. Przygotowana została dokumentacja do skontrum i sporządzone protokoły ubytków.

Na bieżąco prowadzone są wszystkie wymagane statystyki oraz sporządzane i wysyłane odpowiednie sprawozdania i raporty (kwartalne, półroczne i roczne) – do Urzędu Miejskiego w Tarczynie, Biblioteki Powiatowej w Piasecznie, Urzędu Zamówień Publicznych, Głównego Urzędu Statystycznego, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, ZUS-u i Biblioteki Narodowej.

Od 2004 roku biblioteka prowadzi akcję *Bookcrossing.* Dzięki niej Biblioteka pozyskuje bardzo dużo książek. Adekwatnie do napływu książek prowadzona jest ich selekcja. Najbardziej wartościowe lub poszukiwane przez czytelników pozycje wpisywane są do księgozbioru. W 2024 roku odnotowano 118 takich woluminów.

Spośród książek niewłączonych do księgozbioru część ofiarowana zostaje czytelnikom w postaci prezentów na Walentynki, na Mikołajki, na Gwiazdkę, na Dzień Dziecka oraz z okazji różnych świąt i uroczystości. Przed biblioteką zainstalowany został regał bookcrossingowy, na który cały czas trafiają książki, które czytelnicy mogą zabrać na własność. Nasi czytelnicy przynoszą również w darze książki dla Polaków na Kresach Wschodnich, które przekazujemy naszym rodakom na Litwie i Białorusi dzięki współpracy z Warszawskim Towarzystwem Przyjaciół Wilna i Grodna.

Podczas ferii zimowych oraz letnich wakacji biblioteka zapewnia bezpieczne i interesujące miejsce spędzania wolnego czasu. Przygotowujemy atrakcje - głównie dla dzieci i młodzieży, ale nie tylko.

Wśród nich można wyróżnić:

- Kącik gier planszowych dla dorosłych i dla dzieci.
- Kącik zabaw dla najmłodszych, wyposażony w kocyki, książeczki sensoryczne i z kartonowymi kartkami, pluszaki, klocki i inne zabawki.
- Kącik plastyczny dla dzieci – z materiałami plastycznymi do rysowania i malowania oraz kolorowankami.
- Kalambury – stanowisko z ruchomą białą tablicą i odpowiednimi markerami oraz z miejscem do pokazywania zagadek.
- Bezpieczni w Sieci – możliwość bezpiecznego korzystania w czytelni multimedialnej ze sprzętu komputerowego do celów nie tylko edukacyjnych, ale i rozrywkowych - pod kontrolą bibliotekarzy.
- Kącik czytelniczy - specjalnie otwarty Kącik Cichej Lektury, gdzie mięciutkie pufy różnej wielkości czekają, żeby czytelnicy mogli się w nich zanurzyć i pogrążyć w miłej lekturze. Obok puf, na wyciągnięcie ręki, przygotowane zostały książki dla dzieci, młodzieży i dla dorosłych.

- Akcja „Warto przeczytać”, gdzie czytelnicy polecali sobie nawzajem wartościowe, ciekawe, albo zabawne książki, biblioteka eksponowała je na wystawie, zaś inni czytelnicy z przyjemnością je wypożyczali.
- Akcja „Z ręki do ręki” - polegająca na osobistym, indywidualnym wymienianiu się książkami „z ręki do ręki” przez osoby przychodzące do biblioteki w określonym czasie i przynoszące ze sobą książki do wymienienia się z innymi czytelnikami na zasadzie „książka za książkę”. Można było przynieść więcej książek, niż chce się wziąć do domu i zostawić je dla innych. Można też było wziąć do domu książki z puli woluminów zostawionych przez innych czytelników.
- Walentynki – z przygotowanymi na świątecznie, walentynkowo przystrojonym regale prezentami-niespodziankami od biblioteki.
- Wakacyjna Czytelnia Plenerowa – zorganizowana w okresie letnim na zewnątrz biblioteki, wyposażona w leżaki i książki do lektury.

Zajęcia medialno - językowe

Unikatowym projektem, realizowanym w 2024 roku we współpracy z Fundacją Języka Polskiego przy Uniwersytecie Warszawskim, było zorganizowanie przez bibliotekę dla licealistów z LO im. I. Sendlerowej z klas o profilu medialnym cyklu warsztatów medialnych na temat social mediów, public relations, reklamy i marketingu, a także warsztatów i gier z zakresu umiejętności językowych i językoznawczych. Uczestnicy z dużą aktywnością i z niesamowitym zaangażowaniem wykorzystywali nową wiedzę i umiejętności do wykonywania stawianych przed nimi zadań - tworzyli spoty reklamowe, pisali teksty promocyjne, rozwiązywali postawione przed nimi wyzwania.

Cykl działań profilaktycznych promujących zdrowe życie bez nałogów

Jesienią 2023 roku biblioteka rozpoczęła nowy rodzaj działań edukacyjno – wychowawczych, kontynuowanych w 2024 roku, zawierających profilaktykę uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, promujących życie bez przemocy oraz zdrowy styl życia.

Zajęcia polegają na przedstawieniu czytelnikom alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, rozwijania pasji i realizowania się poprzez naukę i sztukę - muzykę, plastykę, teatr, poznawanie świata przez pryzmat literatury. Dla trzech grup licealistów w maju zorganizowane zostały spotkania autorskie w formie warsztatów z Jackiem Łapińskim, „Dlaczego warto czytać? Pasja zamiast nałogów”. Młodzież w inspirujący i motywujący sposób zachęcona została do poznania istoty nauki i edukacji, a swobodna atmosfera i subtelny humor autora sprawiły, że młodzi ludzie angażowali się i łatwiej zapamiętywali przekazywane treści. Podobne warsztaty miały miejsce w trzech szkołach podstawowych w listopadzie, skierowane były do uczniów klas VI - VIII.

Kolejnymi zajęciami z elementami arteterapii, wspierającymi zainteresowania artystyczne i literackie młodzieży, w których wzięli udział licealiści, były dwudniowe warsztaty, podczas których uczestnicy własnoręcznie stworzyli swoje ziny. (Zin to mała niezależna publikacja, o dowolnej treści, często wykonywana i wydawana samodzielnie przez autora lub grupę autorów (środowisko), cyklicznie lub

jednorazowo, bez pobudek komercyjnych.) Warsztaty okazały się niezwykłym wyzwaniem dla młodzieży i dały uczestnikom mnóstwo satysfakcji z odkrywania własnych talentów.

Dla odbiorców dorosłych i seniorów przeznaczony był koncert muzyczny i wieczorek autorski doktora Macieja Klocińskiego z elementami profilaktyki behawioralnej i terapii muzycznej.

Dla wszystkich grup przedszkolaków zorganizowane zostały 3 spektakle Teatru „Magiczna scena" pt. „Księga życzeń" z elementami profilaktyki zdrowia psychicznego i uzależnień, promujące zdrowe nawyki żywieniowe.

Dla dzieci były też przeznaczone spotkania autorskie z pisarką i ilustratorką, Anetą Kmieć-Wawrzyniak. Autorka „Uniwersum Kota Rawawika" poprowadziła z przedszkolakami pięć warsztatów literacko – profilaktycznych dotyczących emocji, zawierających elementy arteterapii i profilaktyki behawioralnej.

Biblioteka w liczbach

Stan księgozbioru Biblioteki w Tarczynie wynosi 22.813 woluminów, stan księgozbioru w Filii w Grzędach – 7.554 woluminy.

Ogółem czytelnicy korzystają z 30.367 woluminów.

Księgozbiory obu placówek są w 100% skatalogowane komputerowo. Biblioteka udostępnia katalog swoich zbiorów on-line. Książki można rezerwować internetowo, telefonicznie lub osobiście. Czytelnicy, którzy podali swój adres mailowy, są informowani internetowo o zbliżającym się terminie zwrotu wypożyczonych książek, jak również o dostępności zamówionych oraz zarezerwowanych przez siebie materiałów bibliotecznych.

Ogółem do biblioteki zapisanych jest ponad trzy tysiące osób.

Ze zbiorów biblioteki aktywnie korzystało w 2024 roku 1370 użytkowników.

Spośród nich 966 osób to kobiety, a 404 - mężczyźni.

Odwiedzili oni placówki biblioteczne 18.119 razy.

Czytelnicy wypożyczyli w ciągu 2024 roku 35.340 woluminów;

w tym:

- 21.650 woluminów literatury pięknej dla dorosłych,

- 9727 woluminów literatury pięknej dla dzieci i młodzieży,

- 3963 woluminy literatury niebeletrystycznej.

Biblioteka posiada w swoich zasobach 63 audiobooki.

Zostały one wypożyczone zaledwie 20 razy.

Zgłoszony został akces biblioteki do konkursu „Priorytet 1. *Poprawa oferty bibliotek publicznych*, Kierunek Interwencji 1.1. *Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych"* w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2022 – 2025. Biblioteka otrzymała dofinansowanie w kwocie 2.500 zł. Można było

dostać większą dotację, jeśli kwota wkładu własnego byłaby większa. Niestety, zwiększenie jej było niemożliwe ze względu na bardzo niski budżet biblioteki.

Ze środków z dotacji zostało zakupionych 91 książek.

Z wkładu własnego jedynie 310 woluminów.

Łącznie do obu placówek zakupiono tylko 401 nowości książkowych.

GBP w Tarczynie prowadzi swoje działania w duchu humanizmu, tolerancji i patriotyzmu. Pielęgnujemy rocznice historyczne i święta oraz zwyczaje ludowe. Organizujemy związane z nimi konkursy, np. na najładniejszą bombkę choinkową, na najciekawszą maskę karnawałową, piszemy posty na Facebooku, robimy wystawy, np. o Nocy Kupały, Nocy Świętojańskiej, ważnych rocznicach historycznych.

Wszystkie akcje i projekty biblioteki mają na celu popularyzację literatury i sztuki, aktywizację środowiska i integrację czytelników w różnym wieku. Świetnym przykładem aktywizacji i integracji czytelników biblioteki jest tegoroczna akcja firmy Kinder „Przerwa na wspólne czytanie i ilustrowanie". Dzięki zintegrowanej działalności czytelników, którzy głosowali w konkursie na naszą bibliotekę od lutego do maja 2024 r., nasza instytucja wygrała cenne nagrody rzeczowe i pakiet wartościowych książek. Nagrody zostały już przekazane bibliotece i cieszą jej użytkowników. Szczególnie mebelki dla dzieci, kolorowy stolik z krzesełkami i ogromne, miękkie pufy do leżenia i siedzenia, przypadły do serc naszych najmłodszych czytelników.

Każda z inicjatyw bibliotecznych jest dostosowana do specyfiki naszej lokalnej społeczności i możliwości biblioteki. Co ważne, strategia jest elastyczna i otwarta na zmiany, które mogą pojawić się wraz z rozwojem technologii i zmieniającymi się potrzebami użytkowników. Istotne są także nowe oferty i propozycje otrzymywane w ciągu roku od twórców i pisarzy. Implementacja takiej strategii wymaga zaangażowania zarówno pracowników biblioteki, jak i lokalnej społeczności.

Działalność na zewnątrz, poza lokalem biblioteki

Biblioteka coraz więcej swoich działań prowadzi poza lokalem biblioteki, na zewnątrz, a nawet poza Tarczynem. W 2024 roku najwięcej działań prowadziliśmy w Przedszkolu w Tarczynie. Dla przedszkolaków zorganizowane zostały trzy spektakle teatralne teatru „Magiczna scena" oraz pięć spotkań autorskich „Uniwersum kota Rawawika", połączonych z warsztatami profilaktycznymi pisarki Anety Kmieć-Wawrzyniak. Przed rozpoczęciem roku szkolnego zostało zorganizowane spotkanie bibliotekarzy z rodzicami przedszkolaków, promujące działania biblioteki oraz została zaprezentowana akcja „Mała książka – wielki człowiek".

Latem podczas wakacji na dworze, na zewnątrz biblioteki, kolejny rok urządzona była Czytelnia Plenerowa. Czytelnicy korzystali z niej wypoczywając na leżakach, opalając się, czytając przygotowane przez bibliotekarzy książki lub po prostu rozmawiając.

Bezpośrednio w szkołach oddalonych od Tarczyna miały miejsce spotkania autorskie i warsztaty profilaktyczne – w Szkole Podstawowej im. W. Górskiego w

Pamiątce, w Szkole Podstawowej im. J. Chełmońskiego w Suchostrudze i w Szkole Podstawowej im. M. Kaczyńskiego w Pracach Małych.

Podczas rozdawania książek przypadkowym ludziom - w czasie Święta Wolnych Książek – bibliotekarze wyszli ofiarować książki na zewnątrz biblioteki, na ulicę, a także do urzędu miejskiego.

Razem z Dyskusyjnym Klubem Książki bibliotekarze wyszli do młodzieży do LO im. Szarych Szeregów z pogadanką „Czytanie jest fajne".

W świetlicy wiejskiej w Grzędach przeprowadzone zostało spotkanie autorskie „Z uśmiechem ci do twarzy" połączone z poczęstunkiem przygotowanym przez Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich.

Łącznie aż 16 przedsięwzięć przeprowadzonych było poza lokalem biblioteki.

Instytucje, z którymi współpracowała biblioteka w 2024 roku

- Fundacja Języka Polskiego
- Biblioteka Narodowa
- Teatr Wielki
- Biblioteka m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Woj. Mazowieckiego
- Biblioteka Powiatowa w Piasecznie
- Instytut Książki
- Dyskusyjny Klub Książki
- Warszawskie Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Grodna
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
- GOPS w Tarczynie
- GOK w Tarczynie
- Liceum Ogólnokształcące im. Ireny Sendlerowej w Tarczynie
- Liceum Ogólnokształcące im. Szarych Szeregów w Tarczynie
- Szkoła Podstawowa im J. Stępkowskiego w Tarczynie
- Szkoła Podstawowa im. W. Górskiego w Pamiątce
- Szkoła Podstawowa im. J. Chełmońskiego w Suchostrudze
- Szkoła Podstawowa im. M. Kaczyńskiego w Pracach Małych
- Przedszkole w Tarczynie
- Fundacja „Zaczyn"
- Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Grzędach

Najbardziej znane przedsięwzięcia biblioteki, jak Tarczyńskie Dyktando oraz Festiwal Pięknego Czytania w 2024 r. zostały zrealizowane jedynie dzięki współpracy z Fundacją Języka Polskiego. Naukowcy z Fundacji bezpłatnie ułożyli teksty dyktand dla wszystkich grup wiekowych, przeprowadzili Dyktando, opłacili pracę Komisji Sprawdzającej, zasponsorowali nagrody dla laureatów i uczestników i zaszczycili galę rozdania nagród swoją obecnością.

Przeprowadzili gratis Warsztaty Czytelnicze przygotowujące do Festiwalu Pięknego Czytania dla chętnych ze wszystkich grup wiekowych. Opracowali kryteria oceniania wystąpień uczestników Festiwalu i pracowali bezpłatnie w Jury. Wzięli

również udział w gali rozdania nagród oraz zakupili nagrody dla zwycięzców i uczestników.

Opisane wcześniej warsztaty medialne dla licealistów, zawsze świetnie przygotowane przez prowadzących, również są organizowane bezpłatnie przez FJP.

Dzięki współpracy z Teatrem Wielkim biblioteka nie musi opłacać w wypożyczalniach wynajmu strojów używanych podczas Narodowego Czytania. Teatr udostępnia naszej bibliotece bezpłatnie swoje przepiękne kostiumy do użytku podczas Narodowego Czytania.

Spotkanie autorskie z pisarką, Zośką Papużanką, odbyło się jedynie dlatego, że zapłacił za nie Instytut Książki.

Wszystkie warsztaty i zajęcia profilaktyczne prowadzone były przez specjalistów, a ich realizację umożliwiła współpraca z GOPS-em i finansowanie z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2022-2025.

Kurs „Mój smartfon" został sfinansowany przez fundację „Zaczyn" i poprowadzony przez zatrudnionego przez fundację instruktora. Wszyscy chętni seniorzy byli podczas czterotygodniowego kursu szkoleni z zakresu obsługi smartfonów.

O działaniach biblioteki wszyscy czytelnicy i inne zainteresowane osoby informowane są poprzez informacje zamieszczane na Facebooku i stronie internetowej biblioteki.

W załączniku przedstawiony został wykaz najważniejszych wydarzeń, zorganizowanych w 2024 roku przez bibliotekę.

Budżet biblioteki w 2024 r. był bardzo niski – zdecydowanie niewystarczający na zakupy potrzebnych książek, na spotkania autorskie, konkursy, nagrody, wykupienie dla czytelników kodów dostępu do Empik Go oraz Legimi i na prowadzenie działalności biblioteki z większym rozmachem i ambicjami.

Tej samej wysokości budżet został zaplanowany na 2025 rok, mimo zgłoszenia przez dyrektora biblioteki zapotrzebowania na większe środki pieniężne na zakupy książek, bieżącą działalność i na zakupy celowe, np. książkomatu i wrzutni książkowej.